

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/19/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110248526
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Štíftová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1110248526.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Štíftovej a sudcov JUDr. Romana Majerského a Mgr. Daniely Drnákovej v spore žalobcu: Slovenský pozemkový fond, Búdková 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, proti žalovanému: L. M. C., D. XX.X.XXXX, N. XXX/X, A. X, Č. F., zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Repákom, Krížna 47, Bratislava, o zaplatenie 106.930,62 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 21C/226/2010-374, zo dňa 13.1.2022, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalovanému priznáva proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol; žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % a s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku vo veci samej. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa domáhal proti žalovanému zaplatenia 106.930,62 eura titulom bezdôvodného obohatenia na tom skutkovom základe, že žalovaný prijal od žalobcu plnenie podľa § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31. decembra 2017 (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“) v celkovej hodnote 106.930,62 eura. Z väčšej časti išlo o náhradné pozemky a sčasti bola žalovanému vyplatená finančná náhrada v nadväznosti na rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Levice (ďalej len „OPÚ“) z 29. septembra 2004, č. k. 41/2004, P 2004/00201 (ďalej aj „reštitučné rozhodnutie“), ktorým bolo žalovanému podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. priznané právo na náhradné pozemky alebo finančnú náhradu. Právny titul, na základe ktorého bola uvedená náhrada žalovanému poskytnutá bol neskôr zrušený. Žalobca preto požiadal žalovaného o vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovaný dlh nesplnil. Neskôr obvodný pozemkový úrad vydal nové rozhodnutie podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z., v ktorom žalovanému nevyhovelo a nárok na náhradu mu nepriznal pre nesplnenie podmienok.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C. s. p.), súd prvej inštancie vychádzajúc zo skutkových zistení uvedených v odsekoch 6 až 12 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná a je potrebné ju v zmysle § 107, § 451, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 250c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z., § 1 ods. 2 písm. c), § 9 ods. 3 zákona č. 659/2007 Z. z., čl. 1 nariadenia Rady (ES) č. 694/2008 ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2866/98, zamietnuť.

3. Pretože žalovaný namietal, že nárok je premlčaný, nakoľko žalobca si nárok na súde uplatnil žalobou až dňa 13.10.2010, čiže oneskorene, súd prvej inštancie sa primárne zaoberal otázkou, či je uvedená námietka dôvodná a dospel k záveru, že dôvodná je.

4. Predovšetkým uviedol, že obvodný pozemkový úrad rozhodnutím z 29.9.2004, č. k. 41/2004, P 2004/00201 priznal žalovanému podľa zákona č. 503/2003 Z. z. nárok na náhradu za pozemky, pričom podľa tohto rozhodnutia uvedené rozhodnutie malo byť zrealizované tak, že žalovanému sa ako oprávnenej osobe prevedú do vlastníctva iné pozemky alebo sa oprávnenej osobe poskytne finančná náhrada. Uvedeným spôsobom nadobudol žalovaný na základe zmlúv o bezodplatnom prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam z 25.2.2006 a 5.4.2006 od žalobcu náhradné pozemky v hodnote 3.172.771,- Sk a vo zvyšku prijal finančnú náhradu 48.621,- Sk, celkovo teda od žalobcu nadobudol majetok v hodnote 3.221.392,- Sk, čo podľa § 9 ods. 3 zákona č. 659/2007 Z. z. v spojení s čl. 1 nariadenia č. 694/2008 zodpovedá sume 106.930,62 eura. Medzičasom však, na základe protestu prokurátora, bolo reštitučné rozhodnutie právoplatne zrušené a to ku dňu 18.8.2006.

5. Z dokazovania vyplynulo, že žalovaný sa zrušenie reštitučného rozhodnutia snažil zvrátiť žalobou podľa Druhej hlavy Piatej časti OSP, no neúspešne, pretože jeho žaloba bola právoplatne zamietnutá rozsudkom Krajského súdu Nitra z 27.11.2007, č. k. 29S/37/2006-80, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 12.11.2008, sp. zn. 6 Sžo 50/08, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 15.12.2008. Považoval však za potrebné dodať, že toto konanie nemalo vplyv na deň právoplatnosti rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach z 15.5.2006, č. k. 73/2006-Š, P 2006/00498, v spojení s rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre zo 14.8.2016, č. k. 2006/00219/1796, ktorým bolo zrušené reštitučné rozhodnutie. Podľa § 250c ods. 1 OSP totiž podanie žaloby podľa Druhej hlavy Piatej časti OSP nemalo odkladný účinok a z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by podanej žalobe bol odkladný účinok priznaný. Inými slovami, reštitučné rozhodnutie bolo zrušené s právoplatnosťou k 18.8.2006 a na tom nemení nič ani skutočnosť, že toto rozhodnutie bolo na základe žaloby žalovaného neúspešne podrobené súdному prieskumu.

6. Žalobca vyzval žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 106.930,62 eura výzvou z 2.6.2009, no na súde si daný nárok uplatnil predmetnou žalobou až dňa 13.10.2010. Žalobca ale namietal, že nárok nemôže byť premlčaný, pretože nie je rozhodujúce, kedy došlo k právoplatnému zrušeniu reštitučného rozhodnutia, ale významné je, ako bolo dané reštitučné konanie definitívne skončené a poukázal na to, že k skončeniu daného reštitučného konania došlo až dňa 16.6.2016, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok Najvyššieho súdu SR z 25.5.2016, sp. zn. 6 Sžo 19/2015, ktorým najvyšší súd potvrdil rozsudok Krajského súdu Nitra z 21.10.2014, č. k. 19Sp/54/2014-48, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Levice, pozemkový a lesný odbor z 3.3.2014, č. k. 7/2014, OU-LV-PLO/P2014/00087. Inými slovami, žalobca pripustil, že cez prizmu uvedeného by to síce znamenalo, že si žalobou nárok voči žalovanému uplatnil predčasne, čo je však skutočnosť, ktorá už pominula a preto podľa žalobcu nárok nemôže byť premlčaný. Súd prvej inštancie sa však s názorom žalobcu, že nárok nie je premlčaný nestotožnil.

7. Pre posúdenie dôvodnosti námietky premlčania považoval za významné, či zánikom reštitučného rozhodnutia odpadol právny dôvod pre plnenie, ktoré na ich základe žalovaný prijal alebo k zániku tohto právneho dôvodu došlo až novým rozhodnutím Okresného úradu Levice, pozemkový a lesný odbor, ktorý v novom rozhodnutí, na rozdiel od pôvodného reštitučného rozhodnutia, žalovanému nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom po H. C. V. G. C. v kat. úz. L. Z. V. N., pretože nesplnil podmienku v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) a e) zákona č. 503/2003 Z. z. Súd prvej inštancie pri posúdení tejto otázky vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (ďalej len „súdna prax“), pričom ozrejmil, že súdna prax k situácii, ktorá nastane po zrušení súdneho rozhodnutia, na základe ktorého došlo k plneniu zaujala ten postoj, že ten, komu bolo plnené na základe rozhodnutia, ktoré bolo následne zrušené alebo stratilo podľa procesných predpisov účinky, sa bezdôvodne obohacuje len vtedy, ak právny dôvod plnenia reálne nespočíval v hmotnom práve. Ak právny dôvod plnenia podľa hmotného práva tu bol, potom trvá ďalej, bez ohľadu na to, či právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, ktoré toto právo iba deklarovalo, bolo či nebolo zrušené alebo stratilo svoju účinnosť (R 74/2019, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 9.4.2014, sp. zn. 7 Cdo 85/2013). Skutková podstata bezdôvodného obohatenia získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka (čo je otázka, ktorá rezonovala v danej veci) sa totiž vzťahuje na tie prípady, kedy v čase poskytnutia plnenia existoval právny dôvod plnenia, ktorý však následne, v dôsledku ďalšej právnej skutočnosti odpadol,

stratil svoje právne účinky. Súdu rozhodujúcemu o žalobe na splnenie povinnosti na jeho vydanie ale nemôže postačovať zistenie, že rozhodnutie, na základe ktorého bolo plnené, bolo následne zrušené, resp. došlo podľa procesných predpisov k strate jeho účinnosti. Ak sa totiž domáha vrátenia plnenia ten, kto plnil povinnosť uloženú mu súdom, závisí dôvodnosť jeho návrhu na splnenie povinnosti vrátiť plnenie od toho, či právny dôvod jeho plnenia spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Ak právny dôvod plnenia podľa hmotného práva tu bol, tak potom trvá naďalej, bez ohľadu na to, či právoplatný a vykonateľný rozsudok (ktorý toto právo iba deklaroval) bol či nebol zrušený. Otázkou, či tu bola povinnosť plniť podľa hmotného práva a rozsah tejto povinnosti rieši súd v konaní o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia ako predbežnú (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23.11.2011, sp. zn. 5 MCdo 17/2009).

8. Ústavnú konformnosť uvedených záverov potvrdil aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Ten vyslovil, že záver, že „zrušenie právoplatného rozsudku zakladá samo o sebe právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, by bol akceptovateľný iba v prípade právoplatného rozsudku majúceho konštitutívne účinky (...). Samotné právoplatné rozhodnutie preto nepredstavovalo právny dôvod plnenia (v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ale len formu autoritatívnej súdnej ochrany dôsledkov existencie tohto právneho dôvodu. Per eliminationem možno dospieť k záveru, že právoplatný rozsudok súdu bude právnym dôvodom plnenia (v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka) len vtedy, ak sa právoplatnosťou rozsudku konštituuju (zakladajú, menia alebo rušia) práva a povinnosti subjektov právnych vzťahov. Ak bude takýto rozsudok na základe mimoriadneho opravného prostriedku zrušený, potom pôjde o právny dôvod plnenia, ktorý dodatočne odpadol (v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka)“ (nález z 9.2.2017, sp. zn. II. ÚS 18/2016). Inými slovami, zrušením rozhodnutia, na základe ktorého bolo plnené dôjde k bezdôvodnému obohateniu u toho, komu bolo plnené len vtedy, ak právny dôvod plnenia nespočíval v hmotnom práve, čiže bolo plnené na základe konštitutívneho rozhodnutia (cit. R 74/2019).

9. Súd prvej inštancie teda považoval za dôležité zaoberať sa otázkou, či reštitučné rozhodnutie, po zrušení ktorého došlo podľa tvrdení žalobcu na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu, je rozhodnutím konštitutívnym alebo deklaratórnym, t. j. išlo o otázku, či nárok žalovaného, ktorý mu bol priznaný neskôr zrušeným reštitučným rozhodnutím mal pôvod v hmotnom práve alebo nie. Ak by mal pôvod v hmotnom práve, znamenalo by to, že premlčacia doba by sa odvíjala až od momentu právoplatnosti opätovného rozhodnutia vo veci a ak by pôvod v hmotnom práve nemal (t. j. išlo by o konštitutívne rozhodnutie), premlčacia doba by sa odvíjala už od momentu právoplatného zrušenia reštitučného rozhodnutia.

10. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci ide o druhú z uvedených možností. Reštitučné rozhodnutie v danom prípade malo povahu konštitutívneho rozhodnutia. V prospech toho totiž svedčí už samotná skutočnosť, že zo samotného znenia reštitučného rozhodnutia vyplýva (ods. 6 vyššie), že žalovanému sa priznáva právo na náhradu za pôvodné pozemky a to tak, že sa mu prevedú do vlastníctva „iné“ pozemky, ak s tým žalovaný ako oprávnená osoba súhlasí, alebo sa poskytne finančná náhrada. Právnym základom vzniku vlastníctva k náhrade poskytnutej podľa § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. je teda právny úkon, na základe ktorého oprávnená osoba nadobudne od štátu, resp. žalobcu nehnuteľnosti (alebo finančnú náhradu), ktoré jej budú poskytnuté ako náhrada za tie pozemky, ktoré jej nie je možné vydať. V prípade rozhodnutia o priznaní práva na náhradu podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. (takým bolo aj reštitučné rozhodnutie, ktoré bolo vydané žalovanému) teda ide jednoznačne o rozhodnutie konštitutívne, ktoré hmotnoprávne právne vzťahy vytvára a nie deklaruje. Z tohto pohľadu je preto právne irelevantné, či obsah výroku rozsudku Okresného súdu Levice z 20.7.2004, č. k. 8P/180/2004-5, zodpovedá skutočnosti, pretože žalovaný nadobudol náhradu ako dôsledok reštitučného rozhodnutia, pričom to bol obvodný pozemkový úrad ako správny orgán, ktorý jediný má v právomoci skúmať splnenie podmienok pre priznanie nároku na náhradu podľa § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. V prospech záveru, že v prípade rozhodnutia podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. ide o rozhodnutie konštitutívne svedčí aj celý kontext reštitučného zákonodarstva. Reštitučné zákony predstavujú právnu úpravu zmiernenia majetkových a iných krívd z obdobia od 25. februára 1948 do 1. januára 1990. Uplatnenie reštitučných predpisov má za cieľ obnoviť oprávneným osobám ich pôvodné vlastnícke vzťahy, prípadne poskytnúť náhradný pozemok alebo finančnú náhradu. K reštitúcii dochádza na základe presne stanoveného dôvodu, ktorým sú v zákone uvedené prípady straty vlastníctva majetku (porov. nález Ústavného súdu SR z 11.6.2015, sp. zn. II. ÚS 7/2014). Pri uplatňovaní reštitučných nárokov v reštitučných konaniach nejde o konania,

v ktorých sa obnovujú právne vzťahy deklaratórnymi rozhodnutiami, ale tieto sa nanovo konštituuju (porov. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 130/2007 z 25.2.2009; sp. zn. 5 MCdo 4/2009 z 24.2.2010; sp. zn. 4 Cdo 300/2008 z 27.10.2010).

11. Premlčacia doba teda začala plynúť právoplatným zrušením reštitučného rozhodnutia, čiže dňom 18.8.2006. Pre posúdenie dôvodnosti námietky premlčania bolo napokon dôležité vyhodnotiť, či z hľadiska § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka podal žalobca žalobu včas, pričom ustanovenie § 107 Občianskeho zákonníka ustanovuje kombinované premlčanie doby, a to subjektívnu, ktorá je dvojročná, a objektívnu, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby, a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky a ak bolo také obohatenie získané úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu desať rokov. Aj plynutie týchto lehôt je stanovené odlišne a aj ich plynutie a skončenie nie sú na sebe závislé. Osobitne je upravený aj začiatok plynutia týchto premlčacích dôb. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohoto obohatenia na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu, plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor; v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka plynie odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo (porov. R 25/1986, Zo správy o zhodnotení rozhodovania súdov Slovenskej socialistickej republiky vo veciach zodpovednosti za neoprávnený majetkový prospech získaný z nestatočných zdrojov, prerokovanej občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SSR, Cpj 48/85 a schválenej plénom Najvyššieho súdu SSR 22.11.1985, Pls 2/85).

12. Pre záver o premlčaní nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je postačujúce, aby uplynula ktorákoľvek z premlčacích dôb v § 107 Občianskeho zákonníka. Z dokazovania vyplynulo, že k zrušeniu reštitučného rozhodnutia došlo ku dňu 18.8.2006. Od tohto momentu preto vzniklo na strane žalovaného žalované obohatenie (odhliadnuc od toho, že žalovaný nárok rozporoval). Z dokazovania, konkrétne z obsahu žiadosti žalobcu z 18.8.2008 (č. 1. 41 spisu) bolo preukázané, že žalobca najneskôr v deň vyhotovenia tohto listu 18.8.2008 vedel o zrušení reštitučného rozhodnutia a teda zo subjektívneho hľadiska najneskôr v uvedený deň disponoval informáciou, že na strane žalovaného malo vzniknúť bezdôvodné obohatenie a tiež v akej výške. V tomto kontexte považoval za zrejme, že ak žaloba bola podaná 13.10.2010, nebola podaná včas v dvojročnej subjektívnej dobe predpokladanej § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka (uplynula najneskôr 18.8.2010). Je tiež zrejme, že nedošlo ani k zachovaniu objektívnej trojročnej doby predpokladanej v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Tá sa totiž neviaže na subjektívnu vedomosť oprávneného o bezdôvodnom obohatení. Ak táto začala plynúť zrušením reštitučného rozhodnutia dňa 18.8.2006, potom je zrejme, že žaloba bola podaná oneskorene, pretože súdu bola žaloba doručená až dňa 13.10.2010, čiže po uplynutí trojročnej subjektívnej (správne má byť objektívnej pozn. odvolacieho súdu) doby podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá uplynula dňa 18.8.2009. Pre úplnosť súd prvej inštancie dodal, že v konaní nebolo preukázané, že by strane žalovaného išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie, v prípade ktorého sa objektívna premlčacia doba predlžuje na 10 rokov. Takýto úmysel nevyplýval ani z dôkazov týkajúcich sa trestného konania žalovaného.

13. Na základe uvedeného súd prvej inštancie svoje právne úvahy uzatvoril tak, že žaloba bola podaná oneskorene a žalovaný nárok je premlčaný. Preto sa súd prvej inštancie nezaoberal ostatnými námietkami, ktoré strany v konaní predniesli. O nároku žalovaného na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

14. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), písm. d), písm. f) a písm. h) C. s. p. a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) bola námietka, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v celom rozsahu nesprávny a nespravodlivý a pre absenciu presvedčivého a logického odôvodnenia sa zároveň javí ako nepreskúmateľný a vykazuje znaky arbitrárnosti. Mal za to, že otázka premlčania bola súdom prvej inštancie nesprávne právne posúdená, vzhľadom na skutočnosť, že žaloba bola podaná včas v rámci plynutia premlčacej

doby. Poukázal na to, že predmetom konania je vymáhanie zaplata sumy 106.930,62 eura z titulu bezdôvodného obohatenia žalovaného v súlade s § 451 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka. V predmetnej veci ide o plnenie žalobcu z právneho dôvodu, ktorý odpadol a zároveň je možné ustáliť, že ide o majetkový prospech žalovaného získaný z nepoctivých zdrojov, pričom poukázal na zistený skutkový stav veci, ktorý v podanom vyjadrení bližšie rozpisal.

15. S poukazom na skutočnosť, že žalovaný sa domáhal preskúmania uvedených rozhodnutí vydaných v reštitučnom konaní (výsledkom ktorých bolo zrušenie rozhodnutia priznávajúceho žalovanému právo na reštitučný nárok), či už využitím opravného prostriedku, resp. preskúmania zákonnosti v správnom súdnictve, o zrušení rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. XX/XXXX, A. XXXX/XXXX zo dňa 29.9.2004, ktoré bolo podkladom pre plnenie poskytnuté žalobcom žalovanému, bolo rozhodnuté s konečnou platnosťou až rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Sžo/50/08 zo dňa 12.11.2008 a to tak, že pôvodné rozhodnutie, ktoré bolo právnym titulom plnenia zo strany žalobcu bolo zrušené, teda právny dôvod plnenia definitívne odpadol až vydaním tohto rozhodnutia. Žalobca však v tejto súvislosti pripúšťa, že k odpadnutiu právneho dôvodu mohlo dôjsť až vydaním nového meritórneho rozhodnutia vo veci, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté, že uplatnenie reštitučného nároku žalovaným nebolo oprávnené a právo na náhradu nebolo žalovanému s definitívnou platnosťou priznané. Naplnením titulu podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka podal žalobca predmetnú žalobu dňa 13.10.2010.

16. Mal za to, že prvoinštančný súd na základe vznesenej námietky premlčania podľa § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka vychádzal pri posúdení začiatku plynutia premlčacej doby z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.). Podľa odseku 8 a 33 napadnutého rozsudku súd prvej inštancie ako začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby ustálil okamih (kedy právny dôvod plnenia odpadol) právoplatnosť rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 73/2006-Š, P 2006/00498 zo dňa 15.5.2006, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2006/00219/1796 zo dňa 14.8.2006, právoplatným dňa 18.8.2006. Podľa odseku 10 a 34 napadnutého rozsudku súd prvej inštancie ako začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby ustálil deň 18.8.2008, t. j. deň vyhotovenia žiadosti regionálneho odboru Slovenského pozemkového fondu Levice, ktorým žalobca vyzval žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia. Prvoinštančný súd pri posúdení dôvodnosti námietky premlčania a pri ustálení začiatku plynutia premlčacej doby neprihliadol na ďalšie súdne konania, prebiehajúce po zrušení rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 41/2004, P 2004/00201 zo dňa 29.9.2004, v ktorých bola napadnutá zákonnosť rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 73/2006-Š, P 2006/00498 zo dňa 15.5.2006, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2006/00219/1796 zo dňa 14.8.2006, právoplatným dňa 18.8.2006. Podľa názoru súdu prvej inštancie, konania vedené na Najvyššom súde SR, ktorému predchádzalo konanie na Krajskom súde v Nitre, výsledkom ktorých bol rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Sžo 50/08 zo dňa 12.11.2008 a rozsudok Krajského súdu č. k. 29S/37/2006-80 zo dňa 27.11.2007, už nemali vplyv na začiatok plynutia premlčacej doby. Mal za to, že súd prvej inštancie túto otázku nesprávne právne posúdil vzhľadom na skutočnosť, že práve vyššie uvedenými súdnymi rozhodnutiami bola s konečnou platnosťou zamietnutá žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 73/2006-Š, P 2006/00498 zo dňa 15.5.2006, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2006/00219/1796 zo dňa 14.8.2006, právoplatným dňa 18.8.2006, ktorými bolo zrušené rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 41/2004, P 2004/00201 zo dňa 29.9.2004. Uvedenými rozhodnutiami bolo zároveň s konečnou platnosťou rozhodnuté o proteste prokurátora č. Kd 3005/06-5 zo dňa 6.4.2006 a o postavení žalovaného ako oprávnenej osoby.

17. Nesprávne právne posúdenie, spočívajúce v závere súdu prvej inštancie o premlčaní nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, uvádzané v odseku 35 napadnutého rozsudku, nemôže zhojiť ani odôvodnenie v odsekoch 28 až 32, ktorým sa súd prvej inštancie pomerne komplikovaným spôsobom snažil vysvetliť nanajvýš formalistický prístup vo veci posúdenia plynutia premlčacej doby. Právny záver o premlčaní založil súd prvej inštancie na rozlíšení dôvodov spočívajúcich v hmotnom práve s poukazom na skutočnosť, že povinnosť plnenia bola založená konštitutívnym rozhodnutím správneho orgánu a nie deklaratórnym rozhodnutím súdu, pričom na vydanie bezdôvodného obohatenia by sa vzťahovalo len rozhodnutie súdu, resp. právny dôvod by bol akceptovateľný len v prípade rozsudku, majúceho konštitutívne účinky, pričom prvoinštančný súd oprel rozhodnutie o premlčaní nároku s poukazom na súdnu prax, a to predovšetkým na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo

85/2013 z 9.4.2014, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 MCdo 17/2009 z 23.11.2011, na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 18/2016 a poukázal na ich právne, či doplnkové právne vety, či dôvody týchto rozhodnutí, pričom mal za to, že práve s poukazom na tieto rozhodnutia súdov, ktoré súd prvej inštancie aplikoval pri posúdení otázky premlčania, založil na chybnom určení začiatku plynutia premlčacej doby, nakoľko z týchto rozhodnutí je možné jednoznačne ustáliť aj také právne závery, že v predmetnej veci nie je výlučne rozhodujúca skutočnosť, že rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 41/2004, P 2004/00201 zo dňa 29.9.2004 založilo právny dôvod plnenia náhrady ako konštitutívne rozhodnutie správneho orgánu, ktoré bolo neskôr právoplatne zrušené. Zrušenie tohto rozhodnutia malo na prebiehajúce správne konanie len ten význam, že sa konanie vrátilo na jeho začiatok s povinnosťou správneho orgánu vydať nové meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnúť o uplatnenom nároku žalovaného opätovne. Mal za to, že hoci citované súdne rozhodnutia vychádzali pri formulovaní záverov o stanovení času, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu, v závislosti od a v očakávaní vydania „nových“ súdnych rozhodnutí, (v ktorých sa s konečnou platnosťou potvrdí alebo vyvráti dôvodnosť uplatneného nároku), sú v celom rozsahu aplikovateľné aj v tomto konaní, v ktorom sa očakávalo vydanie nového rozhodnutia v správnom (administratívnom) konaní. Výsledok predmetného súdneho konania je, resp. bol závislý od definitívneho rozhodnutia správneho orgánu v merite veci, t. j. či uplatnený reštitučný nárok žalovaného v novom konaní bude priznaný alebo vyhodnotený ako neoprávnený. Vychádzajúc zo záverov citovaných rozhodnutí len v prípade vydania meritórneho konštitutívneho rozhodnutia o nepriznaní nároku žalovanému, ktoré sa stalo právoplatným (v danom prípade dňa 16.6.2016), je možné určiť, že došlo k jeho bezdôvodnému obohateniu.

18. Vo vzťahu k odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. b), písm. d) a písm. f) C. s. p. poukázal na to, že žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 1.3.2011 tvrdil, že, cit.: „nie je dôvodný predpoklad, že dôvod na plnenie odpadol s konečnou platnosťou“, keď podľa názoru žalovaného konanie o nároku žalovaného doposiaľ nebolo právoplatne skončené a súčasne navrhol prerušenie konania na čas do právoplatného skončenia konania vedeného na Obvodnom pozemkovom úrade č. r. 4/2011, P 2011/00117. Prvoinštančným súdom bolo návrhu na prerušenie konania vyhovieť a súdne konanie bolo uznesením zo dňa 2.5.2011 prerušené a to až do právoplatného skončenia správneho konania vedeného na Obvodnom pozemkovom úrade č. r. 4/2011, P 2011/00117. Žalobca argumentoval na poslednom pojednávaní vo veci dňa 13.1.2022 práve skutočnosťou o prerušení konania z dôvodu očakávania rozhodnutia správneho orgánu a potvrdenia jeho zákonnosti v súdnych konaniach na Najvyššom súde SR a na Krajskom súde v Nitre, ktoré malo podstatný význam pre meritórne rozhodnutie o titule bezdôvodného obohatenia v predmetnom konaní. Žalobca dôvodil pri posúdení námietky premlčania tým, že žaloba bola nielenže podaná včas ale dokonca predčasne, čo napokon vplynulo aj so záverov vyššie citovaných súdnych rozhodnutí, ako aj z rozhodnutia súdu o prerušení konania. Predmetné konanie bolo prerušené z uvedeného dôvodu po dobu viac ako 7 rokov, súd v konaní pokračoval uznesením zo dňa 5.9.2018.

19. Poukázal ďalej na skutočnosti, ktoré mal súd prvej inštancie za preukázané, a ktoré uviedol v odseku 12 napadnutého rozsudku, konkrétne že z rozsudku Najvyššieho súdu SR z 25.5.2016, sp. zn. 6 Sžo 19/2015 (právoplatné 16.6.2016) vyplýva, že najvyšší súd potvrdil rozsudok Krajského súdu Nitra z 21.10.2014, č. k. 19Sp/54/2014-48, ktorým potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Levice, pozemkový a lesný odbor (právny nástupca obvodného pozemkového úradu) z 3.3.2014, č. k. 7/2014, OU-LV-PLO/P2014/00087, ktorým tento rozhodol vo veci oprávnenej osoby žalovaného tak, že mu nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom po H. C. V. G. C. v kat. úz. L. Z. V. N., pretože nespĺnil podmienku v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) a e) zákona č. 503/2003 Z. z. Právoplatnosť uvedených rozhodnutí však pri posúdení okamihu začatia plynutia premlčacej doby súd prvej inštancie nezohľadnil vôbec a bral do úvahy len právoplatnosť rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 73/2006-Š, P 2006/00498 zo dňa 15.05.2006, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2006/00219/1796 zo dňa 14.8.2006, právoplatným dňa 18.8.2006. Nie je preto zrejmé, aké skutočnosti považoval súd prvej inštancie za preukázané rozhodnutiami uvádzanými v odseku 12 napadnutého rozsudku, a prečo nevyhodnotil ich existenciu za relevantnú pre posúdenie premlčania a samotného nároku na vrátenie plnenia z titulu bezdôvodného obohatenia. Neprihliadnutie na tieto rozhodnutia je nepochopiteľné, ako aj arbitrárne predovšetkým s dôrazom na to, že boli dôvodom na prerušenie konania. O skutočnosti, že bolo konanie prerušené po dobu siedmich rokov pre absenciu konštitutívneho rozhodnutia o tom, či možno považovať titul bezdôvodného obohatenia za preukázaný, sa však súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku ani nezmiene. V tejto súvislosti namieťa prísny formalizmus súdu prvej inštancie pri posúdení premlčania. Ak chcel byť

súd prvej inštancie konzistentný v prezentovanom názore o právnom dôvode, ktorý odpadol zrušením pôvodného rozhodnutia správneho orgánu - Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 41/2004, P 2004/00201 zo dňa 29.9.2004 spočívajúcom v hmotnom práve, mal zobrať do úvahy práve rozhodnutie Okresného úradu Levice, pozemkový a lesný odbor z 3. marca 2014, č. k. 7/2014, OU-LV-PLO/P2014/00087, ktorým správny orgán definitívne rozhodol vo veci o nepriznaní práva na navrátenie vlastníctva v prospech žalovaného.

20. Poukázal na to, že podľa odseku 13 napadnutého rozsudku z ostatných vykonaných dôkazov súd prvej inštancie nezistil žiadne iné, pre rozhodnutie významné, skutočnosti. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutkových zistení súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná a je potrebné ju zamietnuť. Namietal, že v prípade, že medzi relevantné skutkové zistenia súdu patrili aj rozhodnutia uvádzané v odseku 12 napadnutého rozsudku považoval za zmätočné, ak sa nimi súd v odôvodnení rozhodnutia žiadnym spôsobom nezaoberal ako titulmi, pre ktoré právny dôvod plnenia odpadol, a teda došlo v konečnom dôsledku k bezdôvodnému obohateniu. Súd prvej inštancie síce v odseku 26 napadnutého rozsudku uviedol, že žalobcova obrana zachovania práva na vydanie bezdôvodného obohatenia spočívala vo význame týchto rozhodnutí pre posúdenie behu premlčacej doby, avšak napokon len skonštatoval, že sa s názorom žalobcu o tom, že nárok nie je premlčaný nestotožnil.

21. Mal za to, že aj nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 548/2016, zo dňa 17.2.2016, podporuje argumentáciu o nesprávnom právnom posúdení premlčania ako aj o porušení práva na spravodlivý proces. Podľa tohto nálezu: „Ústavný súd musí tiež vychádzať z premisy, že všeobecné súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho-ktorého záujmu chráneného príslušnou normou. Zákaz bezdôvodného obohatenia patrí svojou povahou do kategórie základných a všeobecných právnych princípov, na ktorých stojí od nepamäti celý kontinentálny právny poriadok (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Moskal v. Poľsko, č. 10373/05) vrátane nášho právneho poriadku. Podstatou celého sporu bola otázka posúdenia, či medzi účastníkmi konania vznikol vzťah z bezdôvodného obohatenia, ktorý závisí len od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka). Účelom vynaloženia týchto nákladov bolo (spolu)užívanie predmetného rodinného domu sťažovateľkou, ktoré sa skončilo jeho predajom tretej osobe. Lehoty na vrátenie tohto plnenia sa odvíjajú nie od jeho poskytnutia, ale od vzniku zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia, t. j. od času, keď právny dôvod plnenia dodatočne odpadol (I. ÚS 184/2015). Na určenie začiatku plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia tak nebol rozhodujúci okamih zhodnotenia predmetnej nehnuteľnosti, ale deň, keď sťažovateľke bolo znemožnené predmetný rodinný dom užívať, čo nebolo v roku 2008, ale niekedy v máji-júni 2011 (súdy túto skutočnosť dôsledne nezistili). Z toho vyplýva, že východiská všeobecných súdov (okresného súdu a krajského súdu), na základe ktorých malo dôjsť k premlčaniu sťažovateľkou uplatneného nároku na okresnom súde 29. júna 2012 z titulu bezdôvodného obohatenia pre zjavné uplynutie subjektívnej i objektívnej premlčacej doby, sú chybné, resp. arbitrárne, v rozpore so skutočnosťou a s § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, lebo nerešpektujú základný zmysel tohto ustanovenia, ktorým je (aplikujúce uvedené na nároky vzniknuté z bezdôvodného obohatenia) predovšetkým účinná ochrana poškodeného, na úkor ktorého sa obohatila iná osoba. Ústavný súd opakovane judikuje, že právo na spravodlivý proces zahŕňa i povinnosť všeobecných súdov vysporiadať sa so všetkým, čo v priebehu konania vyšlo najavo a čo účastníci konania tvrdia, ak to má vzťah k prejednávanej veci. Pokiaľ všeobecné súdy si túto zákonnú povinnosť nesplnia, a to jednak tým, že sa so zistenými skutočnosťami alebo tvrdenými námietkami nezaoberajú vôbec, alebo sa s nimi vysporiadajú nedostatočným spôsobom, má to za následok vadu konania premietajúcu sa ako zásah do ústavou zaručeného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Taký postup nemožno akceptovať, lebo by znamenal otvorenie cesty k potencionálnej ľubovôli v rozhodovaní, a predstavoval by tak porušenie ústavného zákazu výkonu ľubovôle súdmi.“

22. Zdôrazňujúc závery citovaného nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 548/2016 poukázal ďalej na rozhodnutia vydané v trestnoprávnom konaní, ktoré boli rovnako významné pre posúdenie premlčania v predmetnej veci. Súd ich síce formálne uvádza v odseku 11 napadnutého rozsudku (Okresný súd Levice č. k. 8P/180/2004-5, Okresný súd Levice č. k. 2T/16/2012 a Krajský súd v Nitre č. k. 4To/10/2017) avšak bez náležitého vyhodnotenia dopadu trestných stíhaní a trestných konaní na predmetnú vec, ktorou sa žalobca domáha vydania bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie opäť

len skonštatoval, že skutková podstata trestného činu podvodu nebola naplnená, žalovaný bol spod obžaloby oslobodený a odvolanie okresného prokurátora bolo zamietnuté. Z uznesenia Krajského súdu v Nitre č. 4To/10/2017-1133 zo dňa 20.4.2017, ktorým bolo zamietnuté odvolanie okresného prokurátora však vyplýva, že podstatou oslobodenia obžalovaného spod obžaloby bol záver súdov, že nie je možné uviesť do omylu správny orgán, ktorý je pri vydávaní rozhodnutí povinný vychádzať zo zásady skúmania materiálnej pravdy, a rovnako je vylúčené podriaďiť všeobecný súd pod subjekt, ktorý môže byť uvedený do omylu páchatelom trestného činu podvodu. Dôležitý je však celý kontext odôvodnenia predmetného uznesenia Krajského súdu v Nitre č. 4To/10/2017-1133, z ktorého vyplývajú skutočnosti a také právne posúdenie skutku žalovaného v trestnoprávnej rovine, že v prípade, že by prvoinštančný súd bol dôsledne oboznámený s celým obsahom tohto rozhodnutia, bol by vytvorený dostatočný právny rámec pre možnosť prijatia záveru súdu o úmyselnom bezdôvodnom obohatení, ktoré sa premlčí za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo. Záverom odôvodnenia tohto rozhodnutia totiž Krajský súd v Nitre vyslovil taký záver, že konanie žalovaného je možné posúdiť ako trestný čin marenia spravodlivosti v dôsledku predloženia nepravdivých čestných vyhlásení svedkov, zabezpečených obžalovaným - žalovaným (predloženie falšovaného resp. pozmeneného dôkazu v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní), ktoré však možno takto kvalifikovať až v trestnom konaní podľa ustanovenia § 344 Trestného zákona, účinného od 1.1.2006.

23. Poukázal tiež na rozsudok občianskeho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 144/2017, zo dňa 26.9.2018, ktorým bol posudzovaný nestatočný zdroj nadobudnutia majetku: „V zmysle § 135 ods. 1 O. s. p. je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov a kto ich spáchal. Proti žalovaným 1/ a 2/ však žiadne trestné stíhanie (v súvislosti so žalobcom napádanými úkonmi žalovaných 1/, 2/) vedené nebolo, ani zo strany žalobcu v tejto súvislosti nebol podaný podnet na začatie trestného stíhania. V rámci civilného konania nemôže súd riešiť ako predbežnú otázku, či došlo k spáchaniu trestného činu a kto ho spáchal. Súd mal tiež za to, že nemožno hovoriť ani o bezdôvodnom obohatení získanom z nestatočných zdrojov. Občiansky zákonník bližšie nekonkretizuje, čo sa pokladá za nestatočný zdroj nadobudnutia majetku, ale výklad tohto abstraktného a pružného pojmu ponecháva aplikačnej praxi. Súdna prax ustálila, že za nestatočný zdroj možno považovať taký zdroj, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi, bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo v dôsledku trestnej činnosti a pod. Pri hodnotení nestatočnosti zdroja sa uplatňuje domnienka statočnosti majetkového zdroja, a preto nestatočnosť zdroja musí preukazovať ten, kto sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia, t. j. žalobca.“

24. Ozrejmil že právna teória k nepoctivému zdroju nadobudnutia majetku uvádza: „Za prospech získaný z nepoctivých zdrojov môžeme uviesť prospech získaný trestnou činnosťou proti majetku, ale aj činnosť nedosahujúcu intenzitu trestnej činnosti alebo aj činnosť z rôznych dôvodov trestne nepostihnuteľnú (z dôvodu nepríčetnosti páchatela, amnestie a pod.), ktorá je však v rozpore s dobrými mravmi. Činnosť, na základe ktorej by vzniklo nadobudnutie bezdôvodného obohatenia, nemusí mať opakovane charakter činnosti, ktorú možno postihnúť trestnoprávne. Jednoducho povedané, nie každý subjekt musí byť vo všetkých prípadoch odsúdený v trestnom konaní.“ Zdôraznil, že trestné stíhanie a konanie voči žalovanému prebehlo a bolo dôvodné prijať záver, že k bezdôvodnému obohateniu došlo nielen z právneho dôvodu, ktorý odpadol ale aj z nepoctivých zdrojov. Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 137/2017 z 22.3.2018, ktorým bola posudzovaná námietka premlčania na základe jej rozporu s dobrými mravmi. Na základe uvedeného namieta nesprávnosť napadnutého rozsudku aj z dôvodu, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný získal bezdôvodné obohatenie, t. j. plnenie od žalobcu, na základe svojho cieľavedomého konania, ktoré hraničilo s trestnoprávnou zodpovednosťou, a preto nemôže požívať ochranu súdu, ktorý uznal námietku premlčania, vznesenú žalovaným. Žalovaného bezdôvodné obohatenie - nadobudnutie majetku je z nestatočného zdroja a je jednoznačne v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka.

25. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že rozsudok prvoinštančného súdu považuje v celom rozsahu za správny a zákonný, konajúci súd riadne a dostatočne odôvodnil, na základe akých skutočností a právnych predpisov dospel k svojmu rozhodnutiu a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. S názorom žalobcu vyjadreným v odvolaní sa nestotožňuje. K nesprávnemu právnenému posúdeniu veci uviedol, že konajúci súd sa pri svojom rozhodovaní a priori zaoberal námietkou premlčania žalovaného, kedy podľa názoru konajúceho súdu bolo nevyhnutné posúdiť, či zánikom reštitučného rozhodnutia odpadol právny dôvod pre plnenia, ktoré na ich základe žalovaný prijal alebo

k zániku tohto právneho dôvodu došlo až novým rozhodnutím Okresného úradu Levice, pozemkový a lesný odbor, ktorý v novom rozhodnutí, na rozdiel od pôvodného reštitučného rozhodnutia, žalovanému nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom po H. C. V. G. C. v k. ú. L. Z. V. N.. Konajúci súd vychádzajúc z právnej teórie a ustálenej súdnej praxe dospel k rozhodnutiu, že reštitučné rozhodnutie, po zrušení ktorého došlo podľa tvrdení žalobcu na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu, je konštitutívnym rozhodnutím. V nadväznosti na uvedené konajúci súd dospel k záveru, že právoplatným zrušením reštitučného rozhodnutia, čiže dňom 18.8.2006 začala plynúť premlčacia doba pre uplatnenie nároku žalobcu žalobou na súde. Konajúci súd v odsekoch 34 a 35 odôvodnenia podrobne vysvetlil, na základe akých skutočností dospel k záveru, že nárok žalobcu uplatnený na súde žalobou 13.10.2010 je premlčaný.

26. Nesúhlasil s názorom žalobcu, že konajúci súd vec nesprávne právne posúdil, keď začiatok plynutia premlčacej lehoty odvodil od právoplatnosti rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach č. r. 73/2006-Š, P 2006/00498 zo dňa 15.5.2006 (ďalej aj ako „Rozhodnutie č. 1“) v spojení s Rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2006/00219/1796 zo dňa 14.8.2006 (ďalej aj ako „Rozhodnutie č. 2“), pričom sám žalobca nemá v konaní riadne ustálené, kedy došlo k začatiu plynutia premlčacej doby na uplatnenie nároku žalobcu, kedy na jednej strane argumentuje tým, že k zrušeniu Rozhodnutia č. 1 a Rozhodnutia č. 2 došlo s konečnou platnosťou rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Sžo 50/2008 zo dňa 12.11.2008, t. j. rozsudkom, ktorým súd zamietol žalobu žalovaného v právnom postavení žalobcu o preskúmanie zákonnosti Rozhodnutia č. 1 a Rozhodnutia č. 2. Na druhej strane žalobca tvrdí, že „pripúšťa“, že k odpadnutiu právneho dôvodu na strane žalovaného mohlo dôjsť až vydaním nového meritórneho rozhodnutia vo veci, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté, že uplatnenie reštitučného nároku žalovaným nebolo oprávnené a právo na náhradu nebolo žalovanému s definitívnou platnosťou priznané, t. j. žalobca pripúšťa možnosť, že k odpadnutiu právneho dôvodu došlo okamihom právoplatnosti rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Sžo 19/2015 zo dňa 25.5.2016, ktorým najvyšší súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21.10.2014, č. k. 19Sp/54/2014-48, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Levice, pozemkový a lesný odbor z 3.3.2014 č. k. 7/20144, OU-LV-PLO/P2014/00087, ktorým tento rozhodol vo veci oprávnenej osoby žalovaného tak, že mu nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom po H. C.F. V. G. Husárovi v k. ú. L. Z. V. N..

27. Mal absolútne za zrejmé, že argumentácia žalobcu je nekonzistentná, neistá a najmä nemajúca oporu v právnom poriadku SR. Na základe reštitučného rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Leviciach z 29.9.2004, č. k. 41/2004, P 2004/00201, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29.10.2004, v spojení s opravou Obvodného pozemkového úradu v Leviciach z 2.3.2005, č. k. 41/2004-oprava, P 2004/00201 (ďalej aj ako „Reštitučné rozhodnutie“) žalobca poskytol žalovanému riadnu reštitučnú náhradu. Na základe protestu prokurátora zo dňa 6.4.2006 pod zn. Kd 3005/06-5 Rozhodnutím č. 1 v spojení s Rozhodnutím č. 2 bolo Reštitučné rozhodnutie právoplatne zrušené ku dňu 18.8.2006, t. j. s účinnosťou ku dňu 18.8.2006 nastal stav, že žalovaný disponoval (a k dnešnému dňu disponuje) reštitučnou náhradou bez akéhokoľvek právneho dôvodu z dôvodu, ktorý dňa 18.8.2006 odpadol. Poukázal na § 52 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok): (1) Rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať (podať rozklad), je právoplatné. (2) Rozhodnutie je vykonateľné, ak sa proti nemu nemožno odvolať (podať rozklad) alebo ak odvolanie (rozklad) nemá odkladný účinok.

28. Rozhodnutie č. 1 v spojení s Rozhodnutím č. 2 je právoplatným rozhodnutím, kedy žalobou o preskúmanie týchto rozhodnutí iniciovanou zo strany žalovaného nedošlo k zrušeniu Rozhodnutiu č. 1 v spojení s Rozhodnutím č. 2 k odkladnému účinku týchto rozhodnutí alebo k prerušeniu plynutia premlčacej doby. Rovnako ďalším rozhodovaním Okresného úradu Levice, pozemkového a lesného odboru z 3.3.2014 č. k. 7/20144, OU-LV-PLO/P2014/00087 o reštitučnom nároku nedošlo k zrušeniu Rozhodnutiu č. 1 v spojení s Rozhodnutím č. 2, k odkladnému účinku týchto rozhodnutí alebo k prerušeniu plynutia premlčacej doby. Jednoznačným a nesporným faktom je, že a) žalovaný od roku 2004 disponuje - vlastní reštitučnú náhradu, b) od 18.8.2006 neexistuje žiadny právny dôvod (titul), na základe ktorého by žalovaný mohol disponovať - vlastní reštitučnú náhradu, t. j. žalovaný sa s účinnosťou odo dňa 18.8.2006 de facto bezdôvodne obohacuje. Na základe uvedených skutočností sa žalovaný v celom rozsahu stotožňuje s argumentáciou konajúceho súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktorý sa podrobne vyporiadal s okamihom začatia plynutia tak subjektívnej ako i objektívnej premlčacej doby.

29. Rovnako sa stotožňuje aj s názorom súdu prvej inštancie, že reštitučné rozhodnutie je rozhodnutím s konštitutívnymi účinkami. Predmetný názor nepochybne potvrdzuje i ustálená súdna prax (napr.

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 57/2006-355, z 29.3.2007). V článku III. podaného odvolania žalobca okrem iného podrobne cituje odôvodnenia jednotlivých rozhodnutí, na ktoré poukázal konajúci súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, kedy závery, ktoré konštatuje žalobca, sú výlučne účelové, vytrhnuté z kontextu, s cieľom sledujúcim úmysel žalobcu. Prezentované názory a tvrdenia žalobcu nemenia nič na skutočnosti, že žalobou uplatnený nárok žalobcu je premlčaný. Z dôvodu hospodárnosti sa k týmto žalovaným nebude ďalej vyjadrovať. Pokiaľ ide o článok IV, odvolania, kde žalobca uvádza ďalšie odvolacie dôvody a opätovne sa venuje okamihom plynutia premlčacej doby a poukazuje na ďalšie rozhodnutia o reštitučnom nároku a prebiehajúce súdne konania; k tomuto uviedol, že v celom rozsahu zotráva na svojich doterajších tvrdeniach, argumentácia žalobcu je účelová, nelogická, v rozpore so zákonom.

30. Pokiaľ žalobca v odvolaní poukázal na to, že „Dôležitý je však celý kontext odôvodnenia predmetného uznesenia Krajského súdu Nitra č. 4To/10/2017-1133, z ktorého vyplývajú skutočnosti a také právne posúdenie skutku žalovaného v trestnoprávnej rovine, že v prípade, že by prvoinštančný súd bol dôsledne oboznámený s celým obsahom tohto rozhodnutia, bol by vytvorený dostatočný právny rámec pre možnosť prijatia záveru súdu o úmyselnom bezdôvodnom obohatení, ktoré sa premlčí za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo. Záverom odôvodnenia tohto rozhodnutia totiž Krajský súd v Nitre vyslovil taký záver, že konanie žalovaného je možné posúdiť ako trestný čin marenia spravodlivosti v dôsledku predloženia nepravdivých čestných vyhlásení svedkov, zabezpečených obžalovaným - žalovaným (predloženie falšovaného resp. pozmeneného dôkazu v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní), ktoré však možno takto kvalifikovať až v trestnom konaní podľa ustanovenia § 344 Trestného zákona, účinného od 1.1.2006...“ a namieta nesprávnosť napadnutého rozsudku aj z dôvodu, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný získal bezdôvodné obohatenie, t. j. plnenie od žalobcu, na základe svojho cieľavedomého konania, ktoré hraničilo s trestnoprávnou zodpovednosťou, a preto nemôže požívať ochranu súdu, ktorý uznal námietku premlčania, vznesenú žalovaným; žalovaného bezdôvodné obohatenie - nadobudnutie majetku je z nestatočného zdroja a je jednoznačne v rozpore s dobrými mravmi, zdôraznil, že žiaľ, konanie žalobcu, ktorý účelovo vytrháva z kontextu časti viet odôvodnenia trestných rozsudkov a tieto si prispôsobuje podľa svojej potreby, je konaním v rozpore s dobrými mravmi a v rozpore s akoukoľvek morálkou a etikou. Krajský súd v Nitre v odôvodnení svojho rozhodnutia nikdy neuviedol, že konanie žalovaného spočívajúce v pozmeňovaní dôkazov by bolo možné klasifikovať ako trestný čin marenia spravodlivosti. Krajský súd *expressis verbis* uviedol, že konanie obžalovaného (žalovaného) by bolo možné za preukázania skutkových zistení tam uvedených, t. j. preukázania, že čestné prehlásenia svedkov v konaní pred Okresným súdom Levice boli nepravdivé a že o nepravdivosti týchto vyhlásení mal žalovaný vedomosť, resp. ich ako nepravdivé zabezpečil, posúdiť ako trestný čin marenia spravodlivosti. V trestnom konaní však nebolo nikdy preukázané, že by z jeho strany došlo k pozmeňovaniu akýchkoľvek listín alebo k úmyselnému uvedeniu do omylu. Dôrazne sa ohradil voči účelovým tvrdeniam žalobcu a poukázal výlučne na fakt, že spod obžaloby bol oslobodený. V nadväznosti na uvedené akékoľvek úvahy žalobcu o úmyselnom bezdôvodnom obohatení žalobcu a jeho premlčaní v lehote 10 rokov sú absolútne neprípustné.

31. Žalobca v odvolacej replike v celom rozsahu zotrval na argumentácii vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu, v odvolaní podporené citovanými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, ktorá spočíva predovšetkým v tom, že začiatok plynutia premlčacej doby mal súd prvej inštancie posúdiť od momentu právoplatného skončenia konaní, ktoré mali vplyv na zrušenie reštitučného rozhodnutia, ktorým bol žalovanému nárok priznaný, resp. od momentu vydania nového reštitučného rozhodnutia, ktorým žalovanému nárok priznaný nebol. V oboch prípadoch by súd prvej inštancie musel dôjsť k jedinému správneému záveru, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatneného žalobou je zachovaný, v dôsledku ktorého na námietku premlčania súd nemal prihliadať a vec mal meritórne rozhodnúť.

32. Považoval za zarážajúce, že žalovaný poukazuje na rozpor s dobrými mravmi a absenciu morálky a etiky na strane žalobcu. V odvolaní podrobne zdôvodnil ďalšie odvolacie dôvody (porušenie práva na spravodlivý proces, prílišný formalistický prístup súdu bez rešpektovania princípu spravodlivého rozhodovania) a preto považuje za neprijateľné, aby žalovaný, ktorý preukázateľne získal bezdôvodné obohatenie - plnenie od žalobcu bez akéhokoľvek právneho titulu, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, apeloval na morálku žalobcu. Žalobca zdôrazňujúc argumentáciu v odvolaní, podporenú citovanými nálezmi Ústavného súdu SR, trval na názore, že aj keď žalovaný nebol odsúdený v trestnom konaní, nevyvracia to zároveň skutočnosť, že reštitučné plnenie získal od žalobcu konaním, ktoré hraničilo s

trestnoprávnou zodpovednosťou, resp. že išlo o nestatočný zdroj príjmu a žalobca plnil na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol.

33. Žalovaný v odvolacej duplike v celom rozsahu zotrval na svojej doposiaľ predloženej argumentácii v predmetnom spore, argumentáciu žalobcu považoval v celom rozsahu za účelovú, nelogickú, nekonzistentnú a v rozpore so zákonom. Mal za to, že konajúci súd vychádzajúc z právnej teórie a ustálenej súdnej praxe dospel k rozhodnutiu, že reštitučné rozhodnutie, po zrušení ktorého došlo podľa tvrdení žalobcu na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu, je konštitutívnym rozhodnutím (viď. rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 57/2006-355 z 29.03.2007). Konajúci súd rovnako dospel k správneému záveru, že právoplatným zrušením reštitučného rozhodnutia, čiže dňom 18.8.2006 začala plynúť premlčacia doba pre uplatnenie nároku žalobcu žalobou na súde. Na základe uvedeného možno konštatovať, že s účinnosťou k 18.8.2006 nastal stav, že žalovaný disponoval reštitučnou náhradou bez akéhokoľvek právneho dôvodu, z dôvodu, ktorý dňa 18.8.2006 odpadol. V odsekoch 34 a 35 odôvodnenia napadnutého rozsudku konajúci súd podrobne ozrejmil, na základe akých skutočností dospel k záveru, že nárok žalobcu uplatnený na súde žalobou dňa 13.10.2010 je premlčaný. Žalovaný sa v celom rozsahu stotožňuje s argumentáciou konajúceho súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktorý sa podrobne vyporiadal s okamihom začatia plynutia tak subjektívnej ako i objektívnej premlčacej doby. Z dôvodu hospodárnosti konania sa ďalej k okamihu plynutia premlčacej doby duplicitne obšírne vyjadroval.

34. Pokiaľ žalobca poukazuje na konanie žalovaného, ktoré má byť údajne v rozpore s dobrými mravmi, a to z dôvodu, že mal preukázateľne získať plnenie od žalobcu bez akéhokoľvek právneho dôvodu, pričom v závere vyjadrenia uvádza, že žalovaný získal reštitučné plnenie od žalobcu konaním hraničiacim s trestnoprávnou zodpovednosťou, zopakoval, že v trestnom konaní nebolo nikdy preukázané, že by z jeho strany došlo k pozmeňovaniu akýchkoľvek listín alebo k úmyselnému uvedeniu do omylu.

35. Záverom uviedol, že je na mieste sa zaoberať aj aktívnou vecnou legitimáciou žalobcu, či žalobca má hmotnoprávne postavenie, z ktorého mu vyplýva ním uplatňované právo (nárok), respektíve či žalobcovi vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok od žalovaného aj náležite uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Poukázal pritom na § 73 C. s. p. a § 135 ods. 1 C. s. p. a judikatúru, z ktorej nepochybne vyplýva, že štát je ako sporová strana označený riadne, ak je súčasne s ním označený orgán, ktorý bude za štát konať. Avšak ak aktívne legitimovaným - žalobcom nie je štát vôbec, v takom prípade ide o neodstrániteľnú vadu konania - nejedná sa len o administratívnu vadu v zle označenom orgáne. Vo všeobecnosti platí, že súd žalobe vyhovie len ak žalobca preukáže, že má subjektívne právo na uplatnené plnenie od žalovaného, inak žalobu zamietne z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu. Slovenský pozemkový fond je správcom majetku štátu - Slovenskej republiky. Žalovanému bola priznaná náhrada za pozemky, ktoré spravoval Slovenský pozemkový fond v zastúpení Slovenskej republiky. V nadväznosti na uvedené je na mieste vysloviť názor, že žalobcom v tunajšom konaní mala byť Slovenská republika v zastúpení Slovenský pozemkový fond. Slovenský pozemkový fond ako samostatný subjekt nemal aktívnu legitimáciu na podanie tejto žaloby.

36. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C. s. p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.). Rozsudok verejne vyhlásil dňa 27.2.2024.

37. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

38. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

39. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

40. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 až 4 vydá obvodný pozemkový úrad.

41. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu premlčania práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom vychádzal z toho, že podstatným pre posúdenie dôvodnosti námietky premlčania bolo zistenie, či zánikom reštitučného rozhodnutia, ktoré bolo právoplatne zrušené ku dňu 18.8.2006 odpadol právny dôvod pre plnenie, ktoré na jeho základe žalovaný prijal alebo k zániku tohto právneho dôvodu došlo až novým rozhodnutím Okresného úradu Levice, pozemkový a lesný odbor, ktorý na rozdiel od pôvodného reštitučného rozhodnutia, žalovanému nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom po H. C. V. G. C. S. G.. Ú.. L.L. Z. V. N., pretože nesplnil podmienku v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) a e) zákona č. 503/2003 Z. z. a z tohto hľadiska bolo rozhodujúce, či reštitučné rozhodnutie, po zrušení ktorého došlo podľa tvrdenia žalobcu k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného, je rozhodnutím konštitutívnym alebo deklaratórnym. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutie o priznaní práva podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. je jednoznačne rozhodnutím konštitutívnym, ktoré hmotnoprávne vzťahy vytvára a nie deklaruje, preto pokiaľ žalobca podal žalobu na súd až 13.10.2010, stalo sa tak po uplynutí subjektívnej aj objektívnej premlčacej doby.

42. Pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C. s. p.) a v podrobnostiach poukazuje na vyčerpávajúce skutkové a právne zdôvodnenie rozhodnutia, v ktorom sa súd prvej inštancie zoširoka vysporiadal so všetkými aspektmi predmetnej žaloby.

43. Podľa § 387 ods. 2 C. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

44. Vo vzťahu k podstatným tvrdeniam žalobcu v odvolaní, s ktorými sa odvolací súd musí v odôvodnení vysporiadať (§ 387 ods. 3 C. s. p.) hodno podotknúť, že ide v celom rozsahu o nedôvodnú argumentáciu a to s poukazom na správne vyhodnotenie skutkových a právnych okolností vedúcich k zamietnutiu žaloby.

45. Súd prvej inštancie v preskúmvanej veci vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žaloby, ako aj na posúdenie relevantnosti tvrdení žalobcu na podporu podanej žaloby a žalovaného prednesených na jeho obranu. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 191 ods. 1 C. s. p. súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správny právny záver o premlčaní práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne rozviedol rozhodujúci skutkový stav, detailne opísal priebeh konania, uviedol výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvej inštancie jasne a výstižne vysvetlil, prečo považoval žalobu za nedôvodnú; skutkové a právne závery súdu prvej inštancie tak nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (právo na prejednanie veci pred nezávislým a nestranným súdom, resp. iným orgánom Slovenskej republiky) a odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku spĺňa požiadavky § 220 ods. 2 C. s. p. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z sp. zn. 5 Cdo 165/2011).

46. Na ďalšie zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku, v nadväznosti na odvolaciu argumentáciu žalobu, aj odvolací súd zdôrazňuje rozdiel medzi konštitutívnym a deklaratórnym rozhodnutím, ktorý

spočíva v tom, že z pohľadu hmotného práva nevňášajú deklaratórne rozhodnutia do doterajšieho hmotnoprávneho stavu žiadnu zmenu, len konštatujú jeho existenciu; teda len deklarujú právny stav, ktorý už nastal (na základe právnej skutočnosti predpokladanej právnou normou). Právna ochrana, ktorá sa prostredníctvom nich poskytuje, tak spočíva v potvrdení, že niečo je alebo že niečo nie je. Pri konštitutívnych rozhodnutiach je situácia iná. Konštitutívne rozhodnutie na rozdiel od deklaratórneho vytvára nový hmotnoprávny stav, zodpovedajúci obsahu určitej právnej normy, ktorá sa realizuje práve za pomoci tohto rozhodnutia. Dá sa teda povedať, že na to, aby sa mohla aplikovať dispozícia hmotnoprávnej normy, hypotéza tejto normy vyžaduje, aby bolo vydané určité rozhodnutie. Rozhodnutie v takomto prípade nepotvrďuje doterajší stav, ale naopak, mení ho tým, že zakladá, mení alebo ruší práva, resp. právny vzťah. Pri konštitutívnom rozhodnutí vzniká nová právna skutočnosť, ktorá má tvorivé hmotnoprávne účinky, pretože hmotné právo spája s takýmto rozhodnutím vznik, zmenu alebo zánik samého hmotnoprávneho vzťahu (§ 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Konštitutívne rozhodnutia sú priamo dôvodom vzniku, zmeny alebo zániku hmotnoprávnych vzťahov. Právna ochrana, ktorá sa prostredníctvom konštitutívnych rozhodnutí poskytuje, tak spočíva v určení toho, čo má byť. Pokým rozhodnutie vydané nie je, dispozícia normy sa neuplatní. Konštitutívne rozhodnutie má svoje miesto len tam, kde ním určitá hmotnoprávna norma podmieňuje svoju dispozíciu, čo v konzekvencii vedie k obmedzenému, presne vymedzenému počtu (numerus clausus) prípadov, kedy možno konštitutívne rozhodnutie vydať. Naopak, pri deklaratórnych rozhodnutiach dispozícia normy už platí, a to mimo konania, v ktorom je takéto rozhodnutie vydané, pretože hypotéza právnej normy nepodmieňuje dispozíciu vydaním žiadneho rozhodnutia. Rozhodnutím sa len deklaruje, že dispozícia aplikovanej právnej normy má v danom prípade svoje uplatnenie. Inými slovami, kým právoplatné konštitutívne rozhodnutie je hmotnoprávnou skutočnosťou, lebo je priamo v zmysle ustanovenia hmotného práva samo ešte len dôvodom vzniku nového, predtým neexistujúceho hmotnoprávneho vzťahu, jeho zmeny, či zániku, pri deklaratórnom rozhodnutí tomu tak nie je. Medzi deklaratórnym a konštitutívnym rozhodnutím je aj zreteľný praktický rozdiel, a to z hľadiska právnej ochrany, ktorú poskytujú. Deklaratórne rozhodnutia poskytujú ochranu nárokom, ktoré v čase ich uplatnenia už existujú a trvajú, majú teda účinky ex tunc (späťne). Naproti tomu konštitutívne rozhodnutia menia doterajší hmotnoprávnym stav a v dôsledku toho majú (pokiaľ nie je určené inak) účinky ex nunc (do budúcnosti).

47. Otázka vydania bezdôvodného obohatenia v prípade, ak došlo k plneniu na základe zrušeného rozhodnutia je vždy závislá od vyriešenia otázky, akú povahu má rozhodnutie, na základe ktorého bolo plnenie poskytnuté. Ak zrušené rozhodnutie má povahu konštitutívnu, potom už samotné zrušenie rozhodnutia bude zakladať nárok na vrátenie toho, čo bolo na základe zrušeného rozhodnutia plnené, pretože jeho zrušením odpadá právny dôvod, na základe ktorého vznikol právny vzťah, z ktorého bolo plnené. Naopak, ak by takéto rozhodnutie malo povahu deklaratórnu, potom zrušenie rozhodnutia takéto účinky mať nebude a bude potrebné zhodnotiť, či tu právo na plnenie bolo alebo nebolo, pričom až následne sa bude dať uzavrieť, či tu nárok na vrátenie plnenia je alebo nie. V prípade konštitutívneho rozhodnutia, premlčacia doba na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z plnenia, ktorého právny dôvod odpadol, keď právoplatné rozhodnutie správneho orgánu o priznaní plnenia bolo zrušené po preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, začne plynúť od právoplatnosti rozhodnutia o zrušení pôvodného preskúmaného rozhodnutia (R 11/1977). Ak teda súd prvej inštancie svoju úvahu založil na tom, že rozhodnutie, ktoré sa stalo podkladom pre plnenie poskytnuté žalovanému malo konštitutívnu povahu, potom jeho záveru o tom, že právoplatným zrušením tohto rozhodnutia odpadol právny dôvod plnenia a týmto okamihom začala žalobcoví plynúť objektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, nemožno nič vytknúť. Na vznik bezdôvodného obohatenia v tomto prípade nemohla mať vplyv ani tá skutočnosť, že po zrušení rozhodnutia, na podklade ktorého došlo k plneniu sa „konanie vrátilo na jeho začiatok s povinnosťou správneho orgánu vydať nové rozhodnutie vo veci“, ako sa nesprávne domnieva žalobca. Toto nové rozhodnutie (ak by aj bolo vydané v prospech žalovaného, čo nebolo), nemohlo obnoviť hmotnoprávny vzťah, ktorý (už) zanikol zrušením pôvodného rozhodnutia; nové rozhodnutie (ak by bolo vydané v prospech žalovaného) by vytvorilo nový hmotnoprávny vzťah, s účinkami ex nunc, takéto rozhodnutie by teda nedeklarovalo (nepotvrďovalo) späťne existenciu nároku žalovaného na plnenie, ktoré mu bolo poskytnuté na podklade už predtým zrušeného rozhodnutia. Ani konanie o správnej žalobe (mimo odvolacieho konania), nemalo v súdnej veci žiadnu relevanciu pre začatie plynutia objektívnej premlčacej doby, pretože nijakým spôsobom nezasiahlo do právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia, ktorým bolo pôvodné reštitučné rozhodnutie zrušené.

48. K poukazu žalobcu na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 548/2016 zo dňa 17.2.2016 odvolací súd uvádza, že v tam prejednávanvej veci sa jednalo o úplne odlišnú skutkovú situáciu, ktorú nie je možné aplikovať na prejednávanú vec. Napriek tomu z citovaného rozhodnutia možno vyvodíť záver, že lehoty na vrátenie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa odvíjajú nie od poskytnutia plnenia, ale od vzniku zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia, t. j. od času, keď právny dôvod plnenia dodatočne odpadol. Je zrejmé, že súd prvej inštancie vznik bezdôvodného obohatenia neposudzoval inak. Za začiatok plynutia premlčacej doby neurčil okamih poskytnutia plnenia, ale okamih, kedy došlo k právoplatnému zrušeniu rozhodnutia, na podklade ktorého bolo plnenie (už skôr) poskytnuté.

49. K námietke žalobcu, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil dĺžku objektívnej premlčacej doby, keď mal aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu, odvolací súd uvádza, že § 107 Občianskeho zákonníka ustanovuje kombinované premlčanie doby, a to subjektívnu, ktorá je dvojročná a objektívnu, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby, a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky a ak bol taký prospech získaný úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu desať rokov. Občianske právo nedefinuje pojem zavinenia a pri skúmaní tejto otázky vychádza tradične z trestného práva hmotného. Zavinenie je založené na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej zložke. Pri úmyselnom zavinení je zastúpená tak vedomostná, ako aj vôľová zložka. Pri nedbanlivosti je daná len vedomostná zložka. Definícia úmyselného zavinenia je obsiahnutá v ustanovení § 15 Trestného zákona.

50. Z civilnoprávneho hľadiska pri bezdôvodnom obohatení nie je možné pri zavinení hovoriť o páchatelovi a o porušení alebo ohrození záujmov chránených Trestným zákonom. Analogicky sa tu však jedná o úmyselné získanie neoprávneného majetkového prospechu, ktorý v tomto prípade predstavuje úmyselné bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor druhého subjektu. Pri bezdôvodnom obohatení je zároveň dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia dlžníka, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Je na žalobcovi, aby preukázal, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna doba. Žalobca v podanej žalobe ani v priebehu konania na súde prvej inštancie ohľadom skutočností relevantných z hľadiska preukázania úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť netvrdil nič.

51. Žalobca zároveň nedôvodne vyčíta súdu prvej inštancie, že náležite nevyhodnotil dopad trestných stíhaní a trestných konaní na predmetnú vec s poukazom na rozhodnutia vydané v trestnom konaní a úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť ako aj skutočnosti týkajúce sa bezdôvodného obohatenia získaného z nepoctivých zdrojov. Odvolací súd pripomína, že civilné sporové konanie je ovládané princípom kontradiktórnosti; jeho zmyslom a účelom je, aby strana mala možnosť vyvrátiť, resp. spochybníť konkrétne vyjadrenie protistrany; nepostačuje preto, že žalobca súdu predloží listiny a očakáva, že súd si bude z týchto listín vyvodzovať v prospech žalobcu a v neprospech žalovaného relevantné skutkové tvrdenia a nahrádzať tak nedostatok procesnej aktivity žalobcu, ktorý sám z obsahu predložených listín (výsledkov trestného konania) nevyvodzoval žiadne skutočnosti, ktoré by súd prvej inštancie mal a mohol posudzovať z hľadiska preukázania úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť, resp. z hľadiska posúdenia nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením z nepoctivých zdrojov. A pretože žalobca neposkytol súdu prvej inštancie v tomto smere žiadne tvrdenia, súd prvej inštancie nemal dôvod zaoberať sa v napadnutom rozhodnutí skutočnosťami, na ktoré žalobca poukazoval (až) v podanom odvolaní; nezohľadnenie skutočností uvedených žalobcom (až) v odvolaní nemohli byť predmetom právneho posúdenia súdom prvej inštancie, a preto nemôžu zakladať vadu nesprávneho právneho posúdenia veci.

52. Uvedené rovnako platí aj o námietke žalobcu, ktorý vytýkal súd prvej inštancie, že uznal námietku premlčania vznesenú žalovaným, pretože bol názoru, že ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý spočíva v tom, že žalovaný získal bezdôvodné obohatenie, t. j. plnenie od žalobcu na základe svojho cieľavedomého konania, ktoré hraničilo s trestnoprávnou zodpovednosťou; žalobca totižto ani

ohľadom skutočností relevantných pre posúdenie vznesenej námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, v konaní na súde prvej inštancie netvrdil nič. Ak mal žalobca za to, že súd prvej inštancie mal vyhodnotiť skutočnosti, ktoré podľa neho zakladajú rozpor vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi, bolo jeho povinnosťou už na súde prvej inštancie tvrdiť skutočnosti a dôvody relevantné pre takéto posúdenie. Z obsahu spisu ako aj zvukovej nahrávky z pojednávania zo dňa 13.1.2022 vyplýva, že žalobca námietku premlčania považoval za nedôvodnú iba s poukazom na časový sled vydaných rozhodnutí, pre ktorý podanú žalobu považoval za podanú včas (resp. za predčasne podanú). A pretože žalobca ani ohľadom týchto skutočností uvádzaných (až) v priebehu odvolacieho konania, na súde prvej inštancie nič netvrdil, ním uvádzané skutočnosti nemohli byť predmetom právneho posúdenia súdom prvej inštancie, a nemôžu zakladať vadu nesprávneho právneho posúdenia veci.

53. Skutočnosťami tvrdenými žalobcom (až) v odvolacom konaní sa nezaoberal ani odvolací súd, pretože v danom prípade ide o uplatnenie novôt v odvolacom konaní. V zmysle § 366 písm. d) C. s. p. prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie možno v odvolaní použiť len vtedy, ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Právo na uvedenie prípadných novôt je podmienené tým, že odvolateľ prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené na súde prvej inštancie, nemohol uplatniť na súde prvej inštancie bez svojej viny. Ak tento predpoklad úspešne nespĺní, na novoty odvolací súd nemôže prihliadnuť; na diskvalifikáciu novoty postačí opomenutie jej uvedenia a zavinenie z nebanlivosti Žalobca v podanom odvolaní nekonkretizoval dôvod uplatnenia novoty v odvolacom konaní podľa § 366 C. s. p. <aspi://module='ASPI'&link='160/2015 Z.z.%2523366'&ucin-k-dni='30.12.9999'>a tiež neuviedol žiadnu skutočnosť, pre ktorú tieto prostriedky procesného útoku nemohol použiť v doterajšom priebehu konania bez svojej viny. Odvolací súd tak na uvádzanie nových skutočností v odvolacom konaní neprihliadol.

54. Pokiaľ napokon žalobca vo vzťahu k odvolacím dôvodom podľa 365 ods. 1 písm. b), písm. d) a písm. f) C. s. p. poukazoval na vyjadrenie žalovaného zo dňa 1.3.2011, kde žalovaný mal tvrdiť, že nie je dôvodný predpoklad, že dôvod na plnenie odpadol s konečnou platnosťou a tiež poukazoval na to, že súd prvej inštancie uznesením zo dňa 2.5.2011 konanie až do skončenia konania vedenom na Obvodnom pozemkovom úrade č. r. 4/2011, P 2011/00117 prerušil, odvolací súd uvádza, že z obsahu podaného odvolania nie je zrejme v čom konkrétne, vo vzťahu k vyššie uvedenému, súd prvej inštancie svojim procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, v čom konkrétne spočíva tzv. iná vada, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, resp. v čom konkrétne, vyššie uvedené, malo vplyv na vykonané dôkazy a z nich vyvozené skutkové zistenia súdu prvej inštancie, v dôsledku čoho nebolo možné preskúmať napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v intenciách takto žalobcom vymedzených odvolacích dôvodov; tieto námietky žalobcu, preto odvolací súd považoval za neopodstatnené.

55. A keďže žalobca v podanom odvolaní neuviedol žiadne ďalšie relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, odvolací súd ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval za podstatné, t. j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku; ďalšie odvolacie námietky žalobcu preto odvolací súd vyhodnotil v ich súhrne ako právne irelevantné a také, ktoré z povahy veci nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

56. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

57. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde,

ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).